

GYMNÁZIUM V. NOVÁKA – KULTURNÍ PAMÁTKA

Dne 21. května 2021 byla budova Gymnázia V. Nováka v Jindřichově Hradci zapsána do rejstříku kulturních památek Národního památkového ústavu v Praze. Budovu projektoval významný český architekt Bedřich Bendelmayer (1871 – 1932), který se svým dílem zařadil mezi přední osobnosti české architektury přelomu 19. a 20. století. Tímto rozhodnutím Ministerstva kultury v Praze se budova zařadila mezi stovky objektů v České republice, které se již stejným titulem pyšní. Desítky z nich tvoří budovy gymnázií, patří mezi ně například Gymnázium J. K. Tyla v Hradci Králové od významného kubistického a funkcionalistického architekta J. Gočára (r. 1958), Gymnázium České Budějovice – I. Biskupské (r. 1958), Gymnázium Josefa Pekaře v Mladé Boleslavi (r. 1992), Lepařovo gymnázium Jičín (r. 1996), Gymnázium E. Beneše v Praze ve funkcionalistickém stylu od E. Linharta (1936 – 38) atd. Nyní si připomeňme krátce osobnost architekta Bendelmayera, jenž budovu jindřichohradského gymnázia projektoval.

Bedřich Bendelmayer se narodil v Praze a patřil k čelním představitelům pražské secese. Architektonická studia absolvoval na Uměleckoprůmyslové škole v Praze u Friedricha Ohmanna, autora Kramářovy vily v Praze na Hradčanech. První Bendelmayerovy stavby vycházely z historismu, hlavně neorenesance. Mezi jednu z jeho nejvýznamnějších secesních staveb patří Grand Hotel Evropa na Václavském náměstí v Praze z r. 1903. V období první republiky patřila tato stavba mezi nejluxusnější hotely ve střední Evropě. Navštěvoval ji spiso-

vatel Franz Kafka, později filmové hvězdy, V. Burian, A. Mandlová. Častým hostem byl také prezident Masaryk. V letech 1938 až 1939 v hotelu bydlel Nicholas Winton, jenž z tohoto místa řídil záchranu židovských dětí před fašistickým běsněním. Zajímavostí je, že se hotelové interiéry staly inspirací pro



filmy Titanic a Mission Impossible. Další známou stavbou B. Bendelmayera byl palác Hvězda (později sídlo nakladatelství Melantrich) na Václavském náměstí. Z balkónu paláce hovořil k demonstrantům během Sametové revoluce Václav Havel. B. Bendelmayer stavěl i kvalitní činžovní domy. Najdeme je např. v těsné blízkosti Prašné brány či v Pařížské ulici, kde se ne všechny dochovaly, neboť byly na sklonku 2. světové války během Pražského povstání zničeny. Na jejich místě dnes stojí kultovní stavba československého architektonického brutalismu 70. let, hotel Intercontinental. Autorem stavby byl Karel Filsak, jindřichohradský rodák, kterého proslavily stavby ambasad po celém světě. Hotel se stal důležitou este-

tickou kulisou v českém kultovním sci-fi filmu Zítřka vstanu a opařím se čajem.

B. Bendelmayer projektoval v Praze během 20. let i budovu České průmyslové banky Na Příkopě a v letech 1928 – 30 vypracoval projekt Justičního paláce (dnes Vrchní soud a Vrchní zastupitelství v Praze). V r. 1923 vzniká podle jeho návrhu budova gymnázia v Jindřichově Hradci. K realizaci téměř podobné stavby gymnázia dochází ve slezském Hlučíně (1922 – 24), ta byla ale poničená nevkusnou přestavbou v 70. letech minulého století.

Jindřichohradecká veřejnost možná ani netuší, jaké hodnoty budova jindřichohradeckého gymnázia ukrývá. Je obdivuhodné, jak důmyslně a logicky byly navrženy vnitřní prostory stavby. V době vzniku bylo použito velmi kvalitních materiálů s důrazem na co nejpreciznější provedení detailů. Osvětlovací tělesa navrhla tehdejší špičková pražská firma pod vedením F. Anýže (dochovaná lucerna ve vstupní hale, lustr v bývalé ředitelně, osvětlovací tělesa v rýsovně). Je velká škoda, že se proti původnímu plánu nerealizovaly arkýře s vitrážemi na zadní fasádě budovy. Snad se i někdy v brzké době dočkáme zprovoznění kašny ve vestibulu a obnovení původního charakteru zahradního areálu, který byl protkáán písčnými pěšinami, skalkami s teplomilnými květinami a kamennou kašnou.

Na závěr bych chtěl poprosit všechny příznivce a pamětníky našeho gymnázia, zda by mohli poskytnout k bližší dokumentaci jakékoliv fotografie či textový materiál, který by se vztahoval k historii budovy či školy. Předem děkuji. (Pavel Vavřík)